N:o 12. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Kammakaregatan 50, n. b. | NORDISKT MUSIKBLAD. | Stockholm den 8 Juni 1896. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris beräknas efter rutor af visst antal petitrader. | 16. Årg.

Clara Schumann.

I början af april bragte oss telegrafen budskap om att Robert Schumanns maka, den berömda pianisten, träffats af ett slaganfall och låg för döden. Senare underrättelser tydde på förbättring, emellertid var denna slagattack »början till slutet», som inträffade den 20 maj på eftermiddagen.

Det var en konstnärinna af första rang, som med Clara Schumann gick ur tiden, och hon har af mången ställts fram såsom den främsta af nutidens kvinliga pianister, hvilket hon nog var innan åldern och tiden gjorde intrång på hennes konstnärskap. En djupare musikalisk pianist har väl knappast funnits, i ädel och sann tolkning torde hon ej haft någon medtäflarinna.

»När hon bestiger templets trefot», säger Liszt om henne, »så är det ej kvinnan, som talar till oss, det är den delfiske gudens prestinna, som tjenar hans kult med bäfvande samvetsgrannhet. Så djupt är hon beherrskad af andakt, att det rörligare menskliga elementet nästan alldeles försvinner inför denna objektiva konsttolkning. Likväl tager ingen priset framför henne i den gripande sanning, hvarmed hon föredrager sina genom fullt förstående helgade mästare. En oklanderlig fulländning karakteriserar hvarje ton från denna lidande Sibylla, som andas himmelsdoft och blott genom sina tårar står i förbindelse med jorden.»

Berlioz kallade henne den första och enda, och hennes make, Robert Schumann, sade: »Andra dikta — hon är sjelf en dikt».

Men om Clara Schumann i och för sig som konstnärinna vunnit ett stort namn, så förökas denna storhet ännu mer genom hennes berömde makes, genom det sköna förhållandet emellan dessa båda konstnärsnaturer, af hvilka den ena kompletterade och förädlade den andra. En mera kärleksrik och själfull förening mellan makar finner man sällan.

En vacker teckning af konstnärsparet Schumann finner man i »Der Bazar», då Clara Schumann för sju år sedan fylde sitt sjuttionde år. Den lyder så:

Kasta vi en blick tillbaka på Clara Schumanns tidigare lif, kan det ej ske utan att samtidigt upptaga bilden af hennes ungdoms ideal, hennes själs älskade. De kunna icke skiljas och äro ännu icke skilda, om än döden satte en så tidig gräns för hans lefnad. Claras verksamhet sedan den tiden har förnämligast haft till uppgift att bana sin mans snille väg genom det fulländade återgifvandet af hans verk och att bära hans ädla namn genom verlden på sina invigda händer. På så sätt tackar hon honom för hvad han har skänkt henne och hvad han varit för henne. Och det var i sanning både mycket och stort!

Visserligen var Clara redan som barn, tack vare den förträffliga undervisning hon erhöll af sin konstförståndige fader, den utmärkte pianoläraren Friedrich Wieck, en pianospelerska med nästan fulländad teknik, som redan vid elfva års

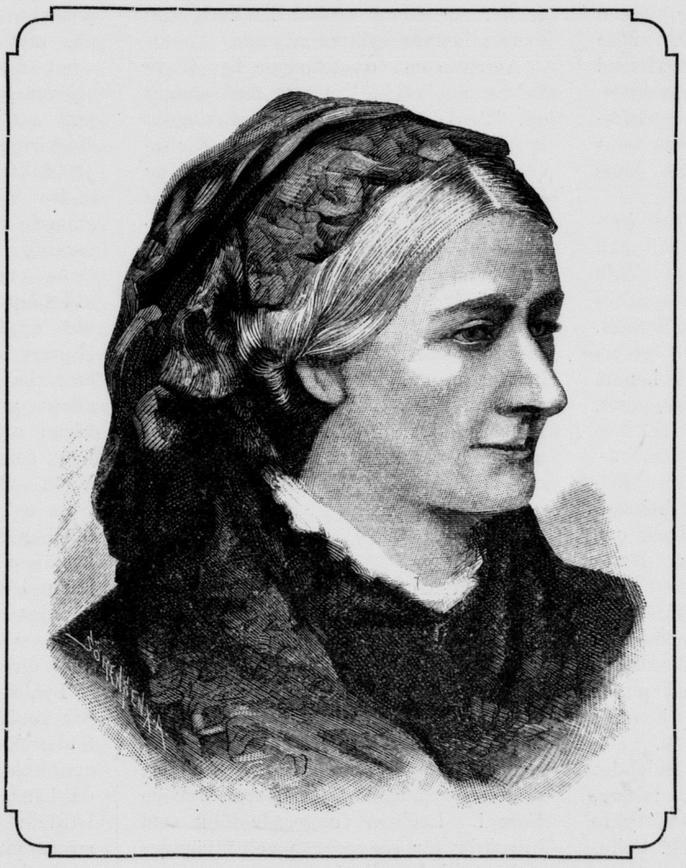

Clara Schumann.

ålder uppträdde offentligt och i sin ungdom väckte förvåning och beundran hvar hon lät höra sig sig; men det var dock först då hon kom under Robert Schumanns inflytande hon nådde upp till den oförlikneliga höjd i konstnärsskap, till det klassiska föredrag, hvari hon öfverglänser sina samtida. Från hans kärlek, från själsfrändskapen med honom mottog hon sin höga inspiration, denna ständiga hänförelse, som gjorde henne till sin konsts förnämsta prestinna.

Endast kort varade detta för konsten så fruktbara kärlekslif. År 1840 blefvo de vigda, och sexton år derefter gjorde döden ett tragiskt slut på denna förening. Emellertid uppstodo redan under första året af deras lyckliga äktenskap ej mindre än 138 af hans oförlikneliga sångkompositioner, bland dessa den hans brud tillegnade samling, som bär namnet »Myrthen», den cykel sånger som kallas »Frauen-liebe und Leben», den härliga »Liederkreis» till dikter af Eichendorff och den Rückertska »Liebesfrühling», i hvilken också tre kompositioner af Clara (nr 2, 4 och 11) äro upptagna — allesammans skapelser, i hvilka man öfverallt ser spår af deras lyckliga samlif.

År 1843 blef Rob. Schumann anställd som lärare vid konservatoriet i Leipzig, 1844 blef han stiftare och ledare af den stora körsångföreningen i Dresden, 1850 musikdirektör i Düsseldorf, och 1853 företog han med sin maka en stor konstresa, under hvilken båda firade lysande triumfer. Men han hade redan då länge kämpat med en sjukdom, som angripit hans själsförmögenheter och omtöcknat hans förstånd, tills döden 1856 ändade hans lefnad, till outsäglig sorg för hans trogna lifsledsagarinna.

Nu reser sig på hans graf ett härligt monument; på detsamma ser man Clara som tonkonstens gudinna skåda med kärleksfull hängifvenhet upp till hans af blomster omgifna reliefbild, gripande i lyrans strängar — och så har hon, efter det döden ryckte honom bort från hennes sida, rört strängarne, med blicken stadigt hänvänd till honom, med honom i sina tankar.

Clara Josephine Schumann föddes den 13 september 1819 i Leipzig. Föräldrarne voro Friedrich Wieck och en dotter till kantor Tromlitz. Detta äktenskap upplöstes, hvarefter Claras moder blef omgift med musikläraren Bargiel i Berlin och blef moder till den bekante komponisten Woldemar Bargiel. I sitt andra äktenskap var Wieck fader till den äfven hos oss bekanta pianisten Marie Wieck. Det var hufvudsakligen genom utbildandet af dottern Claras pianistiska talang, som hennes far vann så stort rykte och framgång som pianopedagog. Schumanns böjelse för Clara Wieck utvecklade sig så småningom allt efter som hon växte upp. Redan 1837 anhöll han hos fadern om Claras hand, men fick afslag på grund af att han då ej hade någon betryggad existens. Deras förening egde dock rum, som sagdt, 1840, då samma år den filosofiska doktorsgraden förlänades åt Schumann af universitetet i Jena.

Efter sin makes död lefde Clara Schumann med sina barn först några år i Berlin hos den der omgifta modern. År 1863 flyttade hon till Wiesbaden, gjorde åter konstresor och besökte ofta London, der hon äfven var mycket uppburen. Äfven i Köpenhamn har hon låtit höra sig på Musikföreningens konserter 1842 och 1856. Utmärkt som lärarinna blef hon 1878 anställd såsom sådan vid Hochska konservatoriet i Frankfurt am Main och gaf fortfarande undervisning i pianospelning sedan hon 1892 lemnade sin anställning vid nämnda skola. Sedan flere år tillbaka har hon upphört att spela offentligt. Sin sista konsertresa företog hon 1890, med anledning af sitt 60 års konstjubileum, till det för henne minnesrika Leipzig. Clara Schumann gjorde sig som pianist först bekant med sin genialiska tolkning af Beethoven, Bach och Mozart, sedan voro hennes favoritkomponister Mendelssohn och Chopin, hvilken senare egentligen först genom henne blef mera känd i Tyskland; att hon derjemte blef den ädlaste och varmaste tolkarinnan af sin snillrike mans verk, faller af sig sjelft. Af nyare komponister är det egentligen endast Brahms, som vunnit hennes sympatier.

Äfven som tonsättarinna har Clara Schumann väckt intresse med sånger op. 12, 13 och 23, en pianokonsert op. 7, pianotrio op. 17, tre violinromanser op. 22, preludier och fuga op. 17, variationer öfver ett tema af Rob. Schumann op. 20 m. m., hvarjemte hon utgifvit »Fingerübungen und Studien» ur C. Czernys pianoforteskola i fyra häften. Hon har derjemte utgifvit sin mans »Jugendbriefe» och reviderat den af Breitkopf & Härtel utgifna upplagan af Robert Schumanns samtliga verk. Hon lär äfven ha efterlemnat anteckningar, af henne förda under en tid af 40 år.

—※—

Gamla teaterminnen.

Bland de vigtiga förändringar som förestodo inom den kgl. teatern vid baron v. Stedingks tillträdande af direktörskapet var tillsättandet af ny förste kapellmästare vid operan. Visserligen fans der ännu Ignaz Lachner, som efterträdt kapellmästaren Jacopo Foroni. Lachner fungerade först som intruktör för sångscenen och utnämdes sedan till kapellmästare; men meningarne bland musici och verkliga teatervänner voro mycket delade beträffande lämpligheten af valet af herr Lachner, hvilken oaktadt han var en skicklig och samvetsgrann musiker som beklädt kapell-mästaresysslan i några tyska, dock icke första rangens städer och gjort sig känd såsom en rutinerad och samvetsgrann orkesterdirigent — dock icke egde några sådana framstående egenskaper som hans företrädare på platsen i Stockholm — och många voro väl för öfrigt de, som icke egde sådana förutsättningar för denna post. Efter Foronis död var det ju svårt att inom Sverige finna en platsen fullt vuxen konstnär och man var derför tvungen att se sig om i utlandet efter hans efterföljare. Sverige var då så fattigt på större förmågor med framstående egenskaper för denna ansvarsfulla post, att man hade trott sig ursäktad, om man igen gått öfver ån efter vatten, hvilket ju icke kunde sägas vara fallet beträffande Foroni som redan länge sedan hade gjort sig känd i Stockholm. Likvisst fans då den från Mindre teatern hos Stjernström vid kgl. operan redan från juli 1860 såsom chormästare fästade Aug. Söderman, som från sin anförarepulpet i den lilla orkestern vid Mindre teatern hade visat så omisskänneliga prof på god orkesteranföraretalang med verve och intelligens, att man till och med länge i andanom hade utsett honom såsom Foronis efterträdare; men de sakförståndige inom den kgl. teaterns orkester och andra afundsjuke musici i Stockholm kunde icke gå in på, att Söderman, ännu så litet bevandrad med och öfvad i de större operauppgifterna, skulle vara kompetent att kunna öfvertaga opera-orkesterdirigentskapet vid den kgl. teatern på fullt allvar. Dertill kom, att den andre och snart sagdt ende framstående talangen bland svenskfödde musici, Ludvig Norman, ännu visserligen endast såsom orkesterdirigent vid några betydande symfonikonserter vid uppförande af större musikverk i Harmoniska sällskapet och vid Filharmoniska sällskapets konserter redan aflagt prof på sin eminenta förmåga, äfven som orkesterdirigent, men hvad han som sådan visat, var fullgodt. Valet mellan dessa begge vacklade fram och åter, och små partier funnos för begge parterna, men icke ett enda besjäladt af verklig öfvertygelse om huru både nyttigt och verkligen nödvändigt det var att söka fästa en infödd svensk musiker af rang såsom chef för den svenska operans orkester.

I valet mellan de unga mycket lofvande och genialiske konstnärerna Norman och Söderman var nog från ren musikalisk synpunkt Normans val att föredraga, då hans fackkunskaper och hans redan häfdade anförareskicklighet för den stora musiken gifvit honom, tillika med de utmärkta kvalifikationer han som musiker för öfrigt egde, de allmänna sympatiernas fulltaliga röst. Baron

von Stedingks plan att uppsäga Lachner för att fästa Norman vid operan spriddes snart. Lachners aflägsnande — hvilket endast vore en vinst för operans musikaliska framtid — började framkalla dofva protester från ett konstladt parti med de tyska orkester-musikanternas underblåsta bifall mot en dylik förändring, — och situationen för v. Stedingk blef ganska svår. Afgörandet stod för dörren och beslut måste fattas. Direktören, som flerfaldiga gånger med mig behagade tala om denna angelägenhet, utgick ifrån den rigtiga synpunkten, att den svenska operan icke hade råd att bekosta sig en tysk mindre framstående orkesteranförare, då en så framstående svensk musiker som Norman, utan någon fast anställning eller med hopp om ett vinstgifvaude lefvebröd här hemma, gick så godt som oomhuldad och troligen, om ej hans utnämning kommit till stånd, gått en mycket bekymmersam framtid till mötes och föredragit att lemna fosterlandet. Fullkomligt delande baron v. Stedingks åsigt, dertill ytterligare inspirerad för framgången af hans förslag, då jag — förutom glädjen öfver att se Ludvig Norman på en honom fullt värdig plats — också personligen skulle upplefva den stora glädjen att se min hängifne, gamle barndomsvän intaga den plats, som han ovillkorligen mer än någon annan gjorde sig förtjent af, vågade jag understödja, så vidt jag från min lilla obemärkta ståndpunkt kunde se, baron v. Stedingks plan. Då oro förspordes inom tidningspressen och inom teatern — och både *för* och *emot* satt hårdt åt — vågade jag upptaga striden i en fullkomligt självständig, fast kanske något ungdomligt öfverilad artikel i teatertidningen »Affischen». Lachnens förspråkare, hvaribland några af våra förnämsta tidningars musikrecensenter, gingo skarpt tillväga mot den frimodige »Affischeuren» i ofvanämda lilla teatertidning och jag hade svåra duster att utstå, isynnerhet obehagliga derför, att man insinuerade att »affischeuren» liksom hela »Affischen» vore kgl. teaterdirektionens organ och inspireradt af baron v. Stedingk. Faktiska förhållandet var emellertid, att jag inför baron von Stedingk aldrig tillkännagaf ett ord om hvad eller hur jag ämnade skrifva, liksom han heller aldrig med ett ord i den vägen gaf någon önskan tillkänna. Partihöfdingarne för den tyske kapellmästaren kunde icke fatta att en svensk oegennyttigt och varmt uppträdde för det riktiga, patriotiska och konstnärliga valet af en *svensk* kapellmästare för den svenska operan. Dammet från de vreda gubbarnes peruker skakades i ögonen på mig, men jag var ung och djerf och högg så länge oförskräckt, — fast kanske väl öfvermodigt — tillbaka, tills dess Norman blef vald, och dermed drog jag mig i lagom tid, fast kanske för teatraliskt, ur spelet. Att jag genom denna polemik med representanter för pressen, liksom att i andra ämnen oförskräckt ha uttalat hvad jag hade på hjertat, mycket skadade mig och skapade mig ovänner, derom är intet tvifvel; men jag har alltid hyllat den principen, att vill man en sak och en rättvis saks framgång, bör man säga sanningen rent ut; falskhet och lögn fins det ändå godt om i verlden och lycklig den, som, äfven med risk af eget lugn, mäktat uträtta något gagneligt för andra.

Om jag hade blifvit känd såsom författare af dessa artiklar eller om man gissningsvis endast anade att jag var det — nog af, de framkallade inom de konservativa tidningarne en tät skur af ovett, för hvilket den Lachnersinnade professor Bauck m. fl. andra professorer i den gammalmodiga Musikaliska Akademien stodo i spetsen. De antika professorerna hade icke den sympati de borde egt för sin unge landsman Norman, som både i rent musikaliska och humanistiska kunskaper, samt i praxis och erfarenhet — efter sina samvetsgranna studier i utlandet och sin framstående förmåga som pianist, kompositör och orkesteranförare — stod högt öfver alla de gamla herrarne i Akademien. De af mig nyss nämda artiklarna i »Affischen» väckte emellertid så pass mycket oväsen, att hela frågan kom i stark jäsning och framfödde bland andra motartiklar *en* i »Svensk Tidning» på uppdrag författad af Carl Wetterhoff (som för öfrigt var min vän). Han gaf mig dråpslaget för min närgångenhet och något vilda pojkaktighet i behandlingen af frågan. Allt detta krångel och bråk — tillika med det obehag jag för öfrigt rönte för mina artiklar i den omnämda tidningen — hade gjort mig arbetet, hvars enda ersättning blef ovett, motbjudande. Också afslutade jag strax derefter denna min lilla extra verksamhet, men hade den stora tillfredsställelsen att se Norman utnämd på ett profår till kapellmästare vid kgl. operan. Att han skulle komma att definitivt stanna på posten, derpå tviflade väl ingen, som kände honom.

Ludvig Josephson.

Musikbref från Dresden.

Af G. W.

Såsom bekant torde vara, är musiklifvet uti Dresden i alla afseenden så högt utveckladt, att en öfversigt öfver hvad som förekommit i säsongen endast kan blifva helt summarisk. Alltså blifver detta ingen detaljerad beskrifning öfver den nu afslutade konsertsäsongen, utan en helt kort revy af densammas konserter. Bland de intressantaste äro otvifvelaktigt k. hofoperans symfonikonserter, hvilka Hofrath Schuch och hofkapellmästaren Hagen omvexlande dirigera, halfva programmen hvardera. Jemte förut gifna verk af Bach, Beethoven, Haydn, Mozart, Mendelssohn, Schubert, Schumann och Liszt, märkas följande nouveauteter: Symfoni af A. Bruckner (nr 4), Symfoni nr 3, F dur, af Brahms, Uvertyrerna »In der Natur», op. 91, af Dvořák och till »Otello», op. 6, af Zdenko Fiebich, »Der wilde Jäger», sinfonische Dichtung nach Bürger af C. Frank, Symfoni nr 4, Ess dur, op. 48, af Alex. Glazounow, Uvertyren »Le roi d'Ys» af Lalo, »Moldau», sinfonische Dichtung af Smetana, »Till Eulenspiegel» af Richard Strauss samt Symfoni nr 5, E moll, af Peter Tschaikowsky.

Bland de framstående virtuoser, hvilka såsom solister medverkat, märkes konsertmästaren Adolf Rosé från k. hofoperan i Wien, som med sitt vanliga mästerskap spelte Goldmarks Violinkonsert, en »Tarantelle» af Cui och »Egyptisk dans» af Bizet.

På den tredje konserten uppträdde en för Dresden obekant pianist Fréderic Lamond, som på en gång eröfrade publikens gunst genom sitt på en gång lika gedigna som virtuosmässiga utförande af Tschaikowskys B-durkonsert. På den femte konserten assisterade »das Holländische Damenterzett», och på den sjunde var den unge violoncellisten Jean Gerardy aftonens solist. Vid den nionde vann Ferruccio Busoni genom sitt bravurmessiga och fulländade spel publikens beundran till den grad, att de intensiva inropningarne ej slutade förr än han gifvit fem extra nummer, och »last but not least» hade man nöjet att på den sista konserten höra den talangfulle violinvirtuosen Petschnikoff, som hänförde publiken specielt genom sitt härliga återgifvande af sin landsman Tschaikowskys konsert. Vid sidan af högt utvecklad teknik förenar han ett självfullt föredrag, och särskildt åstadkommer han det mest förtrollande pianissimo. De öfriga konserterna upptogo endast orkesternummer, hvilkas utförande var höjdt öfver all kritik.

Förutom dessa med skäl renommerade konserter kan i främsta rummet nämnas de sex s. k. »Orchester-Abends», som gifvas och dirigeras af Jean Louis Nicodé, en af nutidens mest framstående dirigenter. Det enda klander, som stundom yttrats öfver honom, är ett emellanåt alltför godtyckligt växlande af tempo, hvilket dock endast har afseende på utförandet af de klassiska verken. För herr Nicodé är orkestern hufvudsaken, och förfogar han öfver en utmärkt sådan, nämligen »Die Chemnitzer Städtische Kapelle». Om än ej solistbesättningen vid dessa konserter spela hufvudrolen, är dermed

långt ifrån menadt, att ej framstående konstnärer der medverka — tvärtom —, och af särskildt intresse för Svensk Musiktidnings abonnenter nämnes, att Skandinavien varit representeradt. På den första konserten sjöng fröken Hanka Schjelderup från Bergen en aria ur Händels »L'Allegro il pensiero» samt »Lieder» af Rich. Wagner äfvenledes med orkester-ackompanjemang. På följande konsert spelade fru Carreno med vanlig succès Chopins E moll-konsert och på den tredje »Abend» var Fréderic Grützmacher från Köln aftonens solist. Han är liksom sin onkel, professor Grützmacher vid härvarande hoforkester, äfven en betydande cellist, om än han ej nått den sistnämndes popularitet. På den fjerde »Abend» var herr Vilh. Stenhammar från Stockholm den, som både som komponist och pianist skördade ett lifligt och välförtjent bifall. Inropningarne voro sju à åtta, och så mycket mera värdefulla, då ej den minsta reklam gjorts för honom; ej ens det sedvanliga biografiska omnämnandet förefanns i pressen. Lika välvillig var äfven publiken uti Leipzig, der herr Stenhammar påföljande dag på »Gewandhaus-konsert» under Nikisch spelade sin sköna, melodiösa pianokonsert. Om än recensionerna härstädes voro temligen olikartade, så öfverensstämde alla deruti, att herr Stenhammar förfogar öfver en högt utvecklad teknik, anslaget kraftigt och elegant, genommusikalisk uppfattning i föredraget samt att hans prestation vittnade i sin helhet om allvarliga studier. Som tonsättare voro meningarne ännu mera olika öfver honom, dock vann första och andra satsen i konserten största berömmet, och alla öfverensstämde i att hr S. äfven som komponist var väl förtjent af det »überschwänglichen Beifall», som kom honom till del. På den femte Abend var plats beredd för den unge danske komponisten Carl Nielsen att dirigera sin egen symfoni i G moll, och hade han dermed en stor succès. Symfonien är till formen och innehållet intressant, melodirik och originel. Instrumentationen är något tung, och ett alltför ofta återfallande i ett nordiskt »Träumerei» verkar monotont, i synnerhet som det bemärkes ett sträfvande efter lifligare motiv. Detta oafsedt, är symfonien ett bevis på stor talang, rik uppfinning och sjelfständighet och vore att rekommendera äfven för Stockholms symfonikonserter. Herr Nielsen, som är anställd i Köpenhamn som förste violinist i kungl. teaterns orkester, har haft flera stipendier till studieresor, då han besökt Tyskland, Frankrike och Italien; hans landsmän hysa också stora förhoppningar om honom. Under sitt vistande härstädes beledsagade honom hans förläggare Wilhelm Hansen och komponisten Enna från Köpenhamn samt Novacèk och Busoni från Berlin.

Den sistnämnde spelade på en hofkonsert hos konung Albert af Sachsen samma afton Nikodé-konserten egde rum. Då alltför långt utrymme tagits för de sistnämnda »Abends», nämnes i korthet, att den »6:te Abend» egnades Beethoven med Violinkonserten, spelad af Florian Zajic från Berlin, och nionde symfonien. Af modernare verk hafva gifvits Berlioz: Symfoni »Harold in Italien» och »Fée Mab» ur hans »Romeo et Julie», Bruckner: Symfoni, C moll nr 8, Borodin: »Steppenskizze aus Mittelasien», Dræsecke: »Symphonia tragica», Liszt: »Hungaria» och »Faust-symfoni mit Schluss-chor» samt af Jean Louis Nicodé: »Sinfonische Variationen». Som ren motsats till Nikodé-konserterna stå de fyra filharmoniska, som arrangerats af firman Ries. De ha sin egentliga betydelse och dragningskraft genom att på dessa engageras endast de artister, som förut hafva en stadgad ryktbarhet. Så voro på den sista konserten violinvirtuosen César Thomson från Brüssel och sångerskan Selma Nicklass-Kempner aftonens solister. Båda hafva de en lång och framgångsrik konstnärsbana bakom sig, och deras namn var tillräckligt att göra konserten till trängsel besökt. Professor Thomson är, trots långt öfver medelåldern, på höjdpunkten af sin konst. Tekniken är fabelaktig, hans spel är uppfyldt af bravur, de briljantaste effekter utföras med oöfverträfflig öfverlägsenhet och framför allt utmärkes hans spel genom tonens absoluta renhet. Hvad som felas Thomson är bredd och innerlighet i föredraget, deri specielt hans yngre »kollega» Willy Burmester öfverglänser honom betydligt. Fru Nicklass-Kempner skördade äfven rikt bifall genom sitt konstnärliga föredrag af en massa »Lieder». Särskildt är hennes pianissimo delikat och visande hvad verklig sångkonst vill säga och hvarförutan hon länge sedan nödgats upphöra som konsertsångerska, alldenstund materialet är betänkligt »passé».

Öfvergå vi till oratorierna, så har största uppmärksamheten fästs vid Edgar Tinels »Fransiskus», som gafs två gånger i närvaro af komponisten på ett i allo stilenligt och storartadt vis. Solister voro första gången Kammersänger Vogl från München och andra gången Ritter von Bandrowsky i tenorpartiet, hofoperasångaren Artur Vogt från Altenburg i barytonpartiet, fröken Apitz (andestämman, alt) och den af Dresdenpubliken högt uppskattade konsertsångerskan Martha von Grumbkow, som sjöng på ett hänförande sätt »Engelsstämman».

Palmsöndagen gafs Mendelssohns »Paulus». Dirigent var herr von Baussner, solister K. Kammersängerin Frau Wittich (sopran) från härvarande hofopera, fru Davida Afzelius (alt) från Göteborg, och titelpartiet utfördes särdeles tilltalande af K. Kammersänger Perron, hvars dunkla timbre i stämman här var på sin plats. De stora körerna och orkestern skötte sig respektabelt och hr v. Baussner visade hvad hans energi som dirigent kan åstadkomma. Fru Afzelius sjöng med sin klangfulla, friska stämma sitt parti på ett förtjenstfullt och tillfredsställande sätt. Såsom svenska torde ett utförligare omnämnande om hennes konstnärliga verksamhet vara af intresse, och kan då konstateras att fru Afzelius öfverallt väckt uppseende och beundran, der hon varit engagerad, och att att hon vid fortsättande af studierna förespås en lysande framtid. Fru A. har särskildt uppträdt vid de privata »Musik-Vereins», som här i Dresden ha en stor betydelse. Så har hon t. ex. sjungit uti »Bach-Verein», »Liedertafeln», vid lördagskonserterna uti Kreuz-Kirche samt flera gånger hos dr Laman i »Weissen Hirsch» vid de soaréer, som gifvas för kurgästerna, öfverallt med samma framgång. Långfredagen gafs som vanligt Bachs »Matheus-passion», och dess årliga återrepeterande torde vara mera berättigadt än Haydns »Skapelsen», som ju i Stockholm alltid gifves långfredagen. Till sist gafs Haydns »Årstiderna» under hr von Baussners ledning. Körerna voro från »Bach-Verein» och »Liedertafeln». Solister voro fröken Schacho från Frankfurt am Main (sopran), hrr Mann (tenor) och A. Frank (baryton). Trots ett strålande vårväder var det utsåldt hus och bifallet lifligt, särskildt kom det fröken Schacho till del i rikaste mått, och hennes behagliga röst samt graciösa uppträdande förfelar aldrig, vare sig hon låter höra sig på scenen eller i konsertsalen, att väcka publikens sympati och hänförelse.

—o—

Den stora sångarfesten i Kristiania.

Efter de norska sångarfesterna i Asker 1851, Horten 1853, Fredrikshald 1856, Arendal 1859, Bergen 1863 och Trondhjem 1883 egde nu den 7:de stora landssångarfesten rum vid pingsttiden i Kristiania under stora högtidligheter och med ej mindre än 1,200 deltagande sångare. Pingstdagen på middagen anlände de resande sångföreningarna från Drammen (2), Trondhjem (3), Bergen (10), Arendal, Roràs, Skien (3), Sandefjord (2) m. fl. städer, en del på jernväg, andra med ångbåt, dessa mottagna af Kristianiasångarne. Alla samlades vid Jernbanetorget, derifrån de i 15 kolonner genom festligt dekorerade gator under procession tågade till fästningsplatsen, där välkomsttal hölls och gästerna presenterades för sina värdar. Kl. 8 var en väl-

komstsexa anordnad i fästningens gymnastiksal. Annandag pingst var gemensam repetition i sångsalen på Vippetangen. Kl. 6 e. m. gick der den första konserten af stapeln i den storartade lokalen, som kan rymma 6,000 personer. Å denna utfördes af Bergens, Trondhjems och Kristianias samkör en Helsningskantat af Holter; Bergens samkör sjöng derpå en liflig »Hilsen fra Bergen» af Halvorsen. Sedan sjöngs Griegs »Landkjending» och «Kongekvadet» ur »Sigurd Jorsalafar», af Trondhjems samkör »Hilsen til Oslo» af Selmer och af Kristiania samkör »Nordens Aand», äfven af Selmer. Konserten slöts med »Ja, vi elsker dette landet» af hela sångarskaran, hvilken sång publiken åhörde stående. Sångarne likasom solisten Lammers och dirigenterna Holter, Schjödt, Gröndahl och Glomsaas firades med stormande applåder.

Andra konserten dagen derpå inleddes med Kjerulfs »Norges Fjelde» och afslöts med Tischendorfs »Jeg vil værge mit land». Andra sånger som utfördes voro Borgs »Leif Erikson», Bræins »Serenade» (med solo), Alnæs' »Fiskaren aat sönen sin», Wendelborgs »Ulabrand» och Griegs »Kristianisernas Hilsningssang». Denna dag gafs en festmiddag med 1,500 kuverter. Vid denna utbragtes skålar och höllos tal för konungen, stortinget, fäderneslandet, sången och sångarbröderna (prof. Dietrichsen) och för Kristiania. Till konungen afgick ett telegram, så lydande: »1,200 sångare, samlade till den 7:e stora sångarfesten i Kristiania, frambära till Eders Maj:t, sångens befrämjare och beskyddare, de varmaste välönskningar för konungen och hans hus.» Konungens svar härå lydde: »Jag tackar för telegrammet och de deri uttalade välönskningarna. Oscar.»

Å tredje konserten sjöng »Bergens mindre kör» Griegs arrangementer af norske folkeviser», vidare sjöngos Griegs »Holberg-kantat», en kantat »Griffenfeldt» med orkester af Ole Olsen, »Nederlandske Frihedssange» af Kremser, Selmers »Norge, Norge» och sist »Ja vi elsker dette landet». Kl. 6 gåfvo sångarne en folkkonsert på fästningsplatsen och senare på aftonen var en bal arrangerad i sångarsalen. Torsdagen den 28 maj kl. 11 f. m. var möte i sångarsalen med afskedstal, hvarefter en afskedssång af K. R., komponerad af Otto Winter-Hjelm, utfördes af Kristiania sångföreningar. Sångarne ordnade sig derpå med sina fanor och aftågade för att sedan skiljas och anträda hemresan, hvar och en åt sitt håll.

Den storartade sångarfesten, som gynnades af godt väder, beskrifves som i allo lyckad. Till denna fest var af festkomiterade inbjuden sekreteraren i »Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande», kamrer John May, som dervid med sitt kända nit för kör- och kvartettsångens förkofran här i vårt land fick tillfälle att studera arrangementerna för en sådan sångarfest, hvilken man hoppas skall kunna komma till stånd här i Stockholm under utställningen nästa år.

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Hallén, A.: *Hexfällan,* Potpourri. Pris 1 kr.

Åhlfeldt, Hugo: *Leve Levy!* Marsch, direktör S. Levy tillegnad. Pris 50 öre.

Flöte: *Till hafs,* Vals. Pris 75 öre.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Svensson, P.: *Kongl. Svea Lifgardes Beväringsmarsh,* H. K. H. Kronprinsen i djupaste underdånighet tillegnad. Pris 75 öre.

För mandolin:

Fusslén, G.: *Mandolin-Skola* för sjelfstudium. Pris kr. 1,25.

Från Envall & Kull, Malmö och Stockholm (i distribution):

Hammarlund, Jul.: *Sångbok* för skola och hem. Första och andra häftena. Enstämmiga sånger, psalmer och öfningar för småskolan samt folkskolans första och andra klasser. Pris inb. 50 öre.

Ernst Eulenburg, Leipzig, har utgifvit:

Pischna, J.: *60 tägliche Studien.* Neue Ausgabe mit Varianten und Originalbeiträgen von Willy Rehberg. Heft. I, II, III à 2 Mk. Compl. im 1 Bande: 6 Mk.

Potpourriet — eller, som titeln egentligen lyder, Musik ur »Hexfällan» — låter oss göra närmare bekantskap vid pianot med denna operanyhet, som väckt ganska stort intresse här under den gångna säsongen. Vackra melodier och harmonier finner man i detta klaverutdrag, men äfven harmoniska vändningar, som stöta örat innan dissonnansers skärseld passerats. — Marschen af Åhlfeldt med direktör Levys porträtt på vignetten hör, liksom Flötes vals, till det bättre som nyss utkommit af denna sorts musik. — Sedan gitarren genom Sven Scholander kommit mera till heders, än på senare tid varit fallet, har äfven mandolinen blifvit en vogue. Den här föreliggande mandolinskolan torde derför blifva välkommen, helst som den synes vara praktiskt uppställd, kortfattad, försedd med planscher, tydliggörande instrumentets bruk, och i slutet innehållande 20 bekanta melodier.

Af sångböcker för skolan börjar det nu blifva öfverflöd; vi ha haft åtskilliga sådana att förut anmäla. Äfven denna sångbok har sina förtjenster, som rekommendera densamma. Sångerna äro väl valda efter barnens fattning och håg, psalmerna kanske äro för många och flere lämpligare för konfirmationsskolan. Undervisningsplaner och regler synas vara förståndiga. Bokens innehåll är följande, i en första afdelning: 52 sånger, 18 psalmer, öfningar i folkskolans första klass (C dur), plan för undervisningen i småskolan; i andra afdelningen: 24 sånger, 10 psalmer för folkskolans andra klass, öfningar (G dur, D dur) och plan för undervisningen i denna klass.

Pischnas »tägliche Studien» äro afsedda för mera försigkomna elever till utbildning i den nyare pianotekniken. Särskildt afses att göra händerna oberoende af hvarandra, att öfva spänningen med fastliggande fingrar, undersättning af tummen och rörelser i skalor, arpeggier, ters-, sext- och oktavlägen. Öfningarne, som erbjuda ett godt undervisnings- och öfningsmaterial, anbefallas att först med hvar hand för sig spelas långsamt och kraftigt. Texten är affattad på tyska, franska och engelska.

Samme förläggare har äfven sändt redaktionen

Thematisches Verzeichniss till *Payne's kleine Partitur-Ausgabe,* ett intressant litet häfte med begynnelsetakterna till de särskilda kammarmusikverken: 1) Nonette — Sextette, 2) Quintette, 3) Quartette, 4) Trios, 5) Duos, 130 stycken, af klassiska och nyare mästare. Hvarje partitur till omkring 50 Pf. kan erhållas genom bok- och musikhandeln eller direkt hos förläggaren för penningar eller frimärken. Innehållsförteckningen skall framdeles meddelas.

Litteratur.

Pochhammer, Adolph: *Einführung in die Musik.* En ytterst rikhaltig och och lärorik bok om 189 sidor till ett pris af blott 1 Mark. Boken innehåller I) Register och lexikon (äldre och nutida tonkonstnärers biografier, födelse- och dödsdag), II) Musikgeschichte, III) Elemente d. praktischen u. theoret. Musik, IV) Die im Orchester gebräuchlichen Instrumente und die Instrumentation, über die Partitur und das Partiturlesen. Många notexempel, teckningar af instrumenter m. m. illustrera boken. Utrymme saknas oss nu till närmare redogörelse för detta arbete, som med skäl kan rekommenderas för alla musikvänner, som kunna reda sig med tyska språket.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Maj 31, juni 4. Gounod: *Faust* (Faust, Mefistofeles: sign. G. Cokini, E. Gandolfi, gäster; Margareta: fru Brag; Valentin: hr Söderman). — Juni 1. Auber: *Fra Diavolo.* — 2. *Ur Gustaf Vasas saga.* Naumann: *Gustaf Vasa,* 2:a akten. — 3, Donizetti: *Leonora* (Leonora: fru Linden; Fernando, Balthasar: sign. Cokini, Gandolfi; Alfons XI: hr Forsell, debut). — 5. Hallström, Ivar: *Den bergtagna* 1:a—3:e akterna. Kör ur op. »Vikingarne». Tablå.

K. operan har i sista stund bjudit på gästspel, denna gång af ett par italienska konstnärer, hvilka, hvad vi redan nämndt, någon tid strax förut verkat vid en italiensk opera i Helsingfors. Tenoren hr Cokini har en särdeles vacker och hög tenor, mera påminnande om hr Ödmann än Morello; han behandlar ock sin röst i allmänhet väl, som man finner i hans omärkliga andhemtning och filerande af tonen, som emellertid stundom ansättes nasalt och utspinnes i för långa fermater. Sångarens lilla figur och misslyckade maskering i »Faust» gjorde denna rol mindre tilltalande; bättre lyckades han som Fernando i »Leonora», der han dock var dramatiskt otillräcklig i den stora scenen inför konungen. Bassångaren, signor Gandolfi, är ett hufvud högre, en ståtlig figur med stor, mäktig röst och framstående skådespelaretalang. Hvad rösten angår är den stundom något sträf, tonansats och intonation ej komplett säkra, men på det hela är sångaren en betydande konstnär. I främsta rummet han men också den röstbedårande tenoren ha vunnit vår publiks rätt stora bevågenhet. Hr Forsell har som kungen i »Leonora» haft sin tredje debut, i vokalt hänseende rätt lyckad; spelet röjde dock i mycket nybörjaren. Fru Brag i »Faust» och fru Linden i »Leonora» utförde som vanligt sina partier på det mest tillfredsställande sätt. I »Fra Diavolo» blef hr Johanson som lorden mycket hyllad, äfven med blombukett. Operastyrelsen hade ej såsom med fröken Petrini och hr Morello tillkännagifvit hans sista uppträdande; om så skett hade publiken nog varit talrikare, men kanske också afskedshyllningen blifvit för mycket demonstrativ.

I fråga om hyllningar var det en vacker sådan, hvarmed kungl. operan firade vår frejdade operakomponist Ivar Hallström på hans 70 års födelsedag, då de tre första akterna af hans chef d'oeuvre, den populära operan »Den bergtagna», uppfördes, åtföljd af en präktig kör ur »Vikingarne» samt tablåer ur andra hans operor.

Föreställningen bevistades af konungen och prins Carl med uppvaktningar. I direktörslogen såg man »den bergtagnas», Ingeborgs, utmärkta f. d. representant grefvinnan Taube, född Grabow, och vid hennes sida fru Lilly Bäckström, född Ehrenclou, den utmärkta sångerskan, som i privata kretsar torde ha varit Ingeborgs första och förnämsta tolkarinna. Logen näst bredvid var upplåten åt jubilaren och hans anhöriga; der såg man ock prof. Hallströms framstående elever, hrr Olof Lemon, nyss hemkommen från Paris, och Oskar Bergström.

Operan »Den bergtagna», jubilarens vackra och populära nationalopera, af hvilken de tre första akterna uppfördes, mottogs med det lifligaste bifall, och efter tredje aktens slut fingo fru Brag (Ingeborg) och hr Ödmann (bergakungen) framträda gång på gång, den sistnämnde hyllad med en rik skörd af lagerkransar, blomsterlyror och buketter. Fru Brag blef ej heller lottlös.

Efter en af hofkapellmästare Henneberg, som anförde det festklädda hofkapellet, särskildt komponerad introduktion, baserad på Hallströms motiv, gick ridån upp för en af intendenten Rundberg väl arrangerad stor tablå, omfattande 7 grupper ur lika många af kompositörens operor: »Hertig Magnus och sjöjungfrun» (1867), »Den förtrollade katten» (1869), »Mjölnarvargen» (1871), »Vikingarne» (1877), »Neaga» (1885), »Per Svinaherde» (1887) och »Granadas dotter» (1892). Högst upp i midtpartiet syntes konstnärens af Jungstedt illusoriskt målade byst, omgifven af genier och palmer. En sköld med årtalen 1826—1896 stödde sig mot bysten. Under tablån sjöngs bakom fonden den bekanta kören ur »Vikingarne».

Efter den med bifall mottagna tablån hördes starka rop på kompositören som nu måste framträda och fick mottaga en storartad lager- och blomsterhyllning: från k. Operans styrelse och sujetter, från kören, från hrr Lomberg, Cokini och Gandolfi m. fl. Ridån fiick oupphörligt gå upp och dagens hjelte framträda, hvarje gång helsad med starka applåder, ej minst från k. logen.

Efter föreställningens slut var jubilaren af några personliga manliga vänner inbjuden till en kollation i Operakällarens festligt dekorerade smårum, der efter intagen supé hedresgästen hyllades med tal och skålar, hvarjemte till honom öfverlemnades en silfverbägare som minne af festdeltagarne. Dessa utgjordes af: Operans chef, kammarherre Burén, kaptenen grefve C. E. Taube, hofkapellmästarne Nordqvist och Henneberg, intendenten Rundberg, sångarne Arvid Ödmann, C. F. Lundqvist, Olof Lemon, och Oskar Bergström, kamrer May, artisten Jungstedt m. fl.

Till våra prenumeranter!

I Svensk Musiktidnings utgifvande inträder nu, såsom vanligt och i likhet med flera utländska musiktidningar, ett uppehåll i sommar, under »den döda säsongen», då det högre musiklifvet å scenen och i konsertsalongen ligger nere. Från och med 1 september fortsättes tidningen såsom förut med två nummer i månaden.

Redaktionen.

Från in- och utlandet.

Kungl. operans spelår afslutades den 5 juni. Operan »Leonora», som skulle gifvas d. 6 juni med de italienska gästerna, inställdes.

Musikkonservatorium. Vårterminen slutade den 30 maj.

Under terminens lopp aflades följande examina:

Organist-examen af Ellen Hallander, Oskar Mellander, Birger Nyborg, Otto Olsson, Theodore Pinet, John Svensson och Signe Wikman.

Kyrkosångare-examen af Emil Anjou,[1]) Alfred Bergqvist,[2]) Valborg Lundberg,[1]) Hanna Pegelow,[1]) Svante Sjöberg,[1]) Karl Wohlfart[1]) samt ofvan nämnde Mellander.

Examen för behörighet till musiklärare-tjenst vid allmänt läroverk af ofvan nämnde Anjou, Bergqvist, Lundberg, Mellander, Pegelow, Sjöberg och Wohlfart samt Hugo Bedinger,[3]) Anna Moberg, Carl Wiberg[3]) och Johan Wistrand.

Examen för behörighet till musikdirektörstjenst vid militärkår af Birger Andersson,[4]) Erik Borgstedt,[5]) Richard Johansson,[4]) Albert Löfgren och Ernst Samuelsson.

Specialbetyg erhöllo Thyra Schubert (sång) samt Georg Sandberg[5]) och ofvan nämnde Anjou (pianostämning).

Konservatoriets jeton tillerkändes afgående eleverna Magnus Ahlberg och Carl Petterson.

Stipendier och gratifikationer till sammanlagdt belopp af 1,706 kronor 75 öre erhöllo 31 elever.

Höstterminen börjar den 1 september.

Fru Vendela Andersson-Sörensen ämnar, berättar Politiken, att jemte en ung finsk violinist, fröken Lönnblad, under juli månad deltaga i en turné, anordnad af danske kammarsångaren Simonsen.

---

[1]) Har förut vid konservatorium aflagt organistexamen.

[2]) Icke elev vid konservatorium.

[3]) Har förut vid konservatorium aflagt organist- och kyrkosångare-examina.

[4]) f. d. elev vid konservatorium.

[5]) Har förut aflagt organist-, kyrkosångare- och lärare-examina.

Till minne och hyllning öfverlemnades d. 1 d:s åt operasångaren Oscar Johanson en lagerkrans med band i de svenska färgerna från Operans körpersonal, inom hvilken hr Johansson både som människa och konstnär förvärfvat stora sympatier. På ena bandet lästes: Oscar Johanson, och på det andra: Till minne af k. operans kör.

En italiensk militärorkester, »Banda municipale di Pratola«, från Abruzzerna, 42 man klädda i uniform, har börjat konsertera i Strömparterren och Berns' salong, under anförande af maëstro Lorenzo Pupilla. Deras uppträdande här har förmedlats af Lindens konsertbyrå. Orkestern har epitetet »berömd», och har i Italien bland 60 täflande orkestrar erhållit första priset. Deras spel är också att döma af första konserten verkligen konstnärligt.

Fröken Esther Sidner har nyligen sjungit i London på en matiné i Westminster Town Hall till förmån för »Société Nationale des Professeurs de Français en Angleterre». Bland de uppträdande tonkonstnärerna nämnas den utmärkte violinisten Johannes Wolff señor Guetary, en med sällspordt skön röst begåfvad sångare, samt hrr Maggi och Maugière från italienska operan här.

Fröken Sidner blef varmt applåderad för sitt förträffliga utförande af »Noël» af Léon Schlesinger, hvarvid kompositören sjelf ackompagnerade henne, och af »Tireli» af Augusta Holmes Fröken Sidners ypperliga sångkonst framträdde ännu bättre i en duett med mr Mauguière ur Gounods »Romeo och Julia».

Fröken Emma Holmstrand, som en längre tid vistats i Paris, har nyligen erhållit ett mycket fördelaktigt engagement vid den stora Théâtre de la Monnaie i Bruxelles.

Dr Adolf Lindgren har af Svenska akademien tilldelats 400 kronor såsom ett erkännande af hans framstående musiklitterära förtjenster.

Professor Ivar Hallström uppvaktades och hyllades å sin 70-årsdag på många sätt af vänner och beundrare. En rik blomsterskörd och en mängd telegram anlände under dagens lopp från när och fjärran, bl. a. ett telegram från rumäniska drottningen («Carmen Sylva»). Jubilaren har också erhållit en del dyrbara presenter, en guldsnusdosa, fyld med guld, en präktig silfverkanna, »Ljungby horn och pipa» m. m.

Såsom sig bör har den frejdade tonsättaren hyllats äfven i toner. I hans bostad Malmskillnadsgatan 11 lät tidigt på morgonen en duett ur hans närmaste krets höra sig; sedan kommo vänner och forna elever, bland dem grefvinnan Taube och hofkapellmästaren Nordqvist, samt slutligen operans manliga kör under anförande af hr Rundberg. Denna senare utförde kören ur »Vikingarne», som klingade präktigt der inne på gården.

Professor Hallströms rika och förtjenstfulla verksamhet som tonsättare ha vi framhållit i den biografiska uppsats om honom, som jemte hans porträtt meddelades af Svensk Musiktidning i slutet af 1892, strax efter uppförandet af hans senaste opera »Granadas dotter».

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande hade den 30 maj allmänt årsmöte å Hasselbacken under ledning af sällskapets ordförande kammarherre A. Burén.

Inkomsterna under år 1895 utgjorde kr. 2,081: 12, inberäknadt behållningen från föregående år (510: 87), och utgifterna kr. 983: 59, hvadan behållningen till nästa räkenskapsår uppgick till kr. 1097: 59. Års- och inträdesafgifter hade erlagts af 618, deraf 58 för 1893 och 560 för 1895 (deraf 227 nykomna), inberäknadt en ständig ledamotsafgift.

Styrelsen utfärdade under sistlidne oktober månad inbjudningar till 135 inhemska tonsättare om att deltaga i den till den 1 december 1895 utlysta pristäflan, inom hvilken tid 62 täflingskompositioner hade inkommit.

Enligt prisnämdens, som utgjorts af hrr G. Wennerberg, I. Hallström och R. Henneberg, utlåtande kunde något första pris ej utdelas. Andra priset (100 kr.) tilldelades hr Ernst Ellberg, Stockholm, för »Vårvisa», tredje (50 kr.) fröken Sara Wennerberg, Göteborg, för »Zigenarsång». Nämden hade dessutom hemstält att två extra tredje pris borde tilldelas hr Adolf Lindgren, Stockholm, för »Morgonvandring» och hr Aug. Enderberg, Hudiksvall, för »Bröllopsvisa», hvilket bifölls. Tillika hade styrelsen beslutit inköpa »Bordsvisa» af hr O. F. Hagman, Stockholm, för 25 kr. De prisbelönta qvartetterna skulle inköpas och jemte andra lämpliga tryckas i nästa sånghäfte. Ny pristäflan skulle anordnas äfven i år med samma nämd.

Vid till sist förrättade val omvaldes den förra styrelsen. Till revisor efter grosshandl. Carlberg utsågs suppleanten med. dr Tom Björklund, som ersattes som suppleant af musikhandlaren C. Johnn.

Efter förhandlingarnas slut intogs gemensam supé, och några af de prisbelönta qvartetterna föredrogos af en kör under anförande af director musices I. Hedenblad.

Allmänna musikaliska förskolan (Fredrik Petersons pianoinstitut) afslutade i närvaro af elevernas närmaste anhöriga den 30 maj sitt sjunde arbetsår med den sista af de månadtliga uppspelningar, som under året egt rum. Några äldre elever, som genomgått förskolans båda afdelningar, biträdde med pianostycken af Bach, Mendelssohn och Scharwenka. Skolan arbetar sedan 1889 för principen, att de första årens pianostudier böra understödjas af en teoretisk lektion i veckan (fri från hemarbete).

Qvartett-konserter under sommaren komma att gifvas af en *Dubbelqvartett från k. operans körpersonal*, hrr A. Wahlqvist G. Skog, E. Wernlund, S. Widerfeldt, E. Carelius, V. Sjöman, A. Landelius och P. Olsson (de båda sistnämda bekanta glunt-sångare), i mellersta och södra Sverige med början i Norrköping den 6 juni. Underhandlingar pågå om uppträdande i Malmö under utställningen, hvarefter kosan ställes till badorterna på vestkusten. Repertoaren upptager så väl qvartett- som kör-, glunt- och solosång.

Brödermanska operaqvartetten, som förliden sommar med framgång uppträdde i Kristallsalongen å Tivoli, har i dagarne antagit ett fördelaktigt anbud om uppträdande under utställningen i Malmö i stadens förnämsta sommaretablissement under senare delen af juni och början af juli månad. Äfven har anbud om uppträdande gjorts från Theater an der Reichshalle i Köln från den 18 juli. Dessutom ämnar qvartetten uppträda i Göteborg och Kristiania samt i augusti åter här i Kristallsalongen.

Qvartettens sammansättning är den samma som förut, med undantag af att operasångare O. Edberg ingått som baryton i stället för hr Aug. Svensson.

Göteborg. Fru Teresa Carreno gaf här den 15 maj åter en konsert på genomresa från Norge.

Från våra grannländer.

Kristiania. 10 maj — 4 juni. På Kristiania teater har jemte konsertafdelningar gifvits »Cavalleria rusticana» med fröken Sogna Kornfeld som Santuzza. Sångerskan har äfven sjungit der i tredje akten af Gounods »Faust», hvarvid hr Kloed utförde titelrolen och hr Cordes-Olsen Mefistofeles. Af andra pjeser med musik ha uppförts »Flagermusen» och »Til Sæters». — Eldoradoföreställningarne slutade med maj månad, sedan under sista tiden uppförts »Orfeus i underverden», »Per Svinaherde», »Mamzelle Nitouche», »Boccaccio», »Storhertiginnan» och »Sköna Helena», allt med fru Norrie och hr Adami som gäster. — Gå vi till konserterna, så gafs den 12 maj en populär sådan af fru Carrano, den 13 och 16 utfördes i Vor Frelsers kirke Beethovens C dur-Messa. Sista maj gafs till förmån för restauration af Akershus' slott en konsert på Vippetangen af Kristiania Fælleskor. Dirigenter voro hrr Berntsen, Gröndahl

och Holter, hvarjemte 2:a brigadens musikkår biträdde under hr Ole Olsens ledning. På Tivoli har fröken Kornfeldt biträdt å en friluftskonsert. — Landssångarfesten i pingst är på ett annat ställe i dagens nummer omnämd.

Helsingfors. 10 maj—1 juni. Svenska teatern, som på senare tid endast gifvit talpjeser, stängdes den 31 maj. Den 12 maj gafs af italienska operan på Alexandersteatern en afskedsföreställning till benefice för direktören N. P. Muller, hvarvid uppfördes andra akten ur »Carmen», fjerde akten ur »Faust» och »Pajazzo». Den 14 gafs der stor konsert under medverkan af hela operapersonalen. I societetshuset gaf sedan hr G. Pimazzoni, biträdd af sujetter från italienska operan, några konserter. — Den 17 maj gafs af sångaren Claes Henning en konsert i brandkårshuset, biträdd af fru Castegren, A. Uggla, Carl Kihlman m. fl. Senare på afton samma dag gaf hr Hj. Frey en populär konsert derstädes.

Köpenhamn. 15 maj—4 juni. Kgl. teatern har i slutet af spelterminen uppfört »Der var en gang . . .», »Liden Kirsten», »Drot og Marsk» samt »Aida», hvari frökn. Dons och Noack sjungit Amneris och Aida, hrr Fr. Brun och Conr. Petersen Radames och Amonasro. På Klampenborg och vid Marienlyst ha gifvits konserter, vid hvilka fru Vendela Anderson-Sörensen och en finsk violinist, fröken Augusta Lönnblad, biträdt äfvensom kammarmusikus Lembcke och operasångaren Simonsen, som stått i spetsen för konserterandet.

Paris. Galaföreställningen å Stora Operan till förmån för minnesvården öfver Ambroise Thomas, hvarvid hans opera »Hamlet» uppfördes, egde rum d. 21 maj och inbragte öfver 40,000 francs. Bland de i »Hamlet» uppträdande väckte Nellie Melba den största uppmärksamheten. Hon uppträdde för första gången i Paris efter sin återkomst från Amerika och helsades med skallande applåder.

Massenet har nu fullbordat partituret till sin nya opera »Cendrillon», hvilken nästa säsong skall uppföras på Opéra Comique i Paris. Hans nästa arbete blir en annan opera »Sappho», texten bearbetad efter Daudets bekanta roman med samma namn.

Gounods sjelfbiografi har nu utkommit. Memoarerna omfatta mästarens ungdom samt resor i Tyskland och Italien. De afslutas med första föreställningen af »Faust» den 19 mars 1859. En del af hans hos Calman Lévy i Paris utkomna »Mémoires d'un artiste» innehåller bref från Gounod till hans vänner samt uppsatser om de moderna konstnärerna, franska akademien i Rom, naturen och konsten, Berlioz' korrespondens och om Saint-Saëns' »Henri VIII».

Wilhelm Hansen.
Musik-Forlag, Kjöbenhavn.
Nyeste Klavermusik.

Agathe Backer-Gröndahl. Sérénade op. 37. 1 Kr.
Spillet af Hr Martin Knutzen og Frk. Johannesen.

Aug. Winding. Klaverstykker i Etudeform, op. 48. Hefte I 1 Kr., II 1,50.

Armas Järnefelt. Tre Klaverstykker. 1,50.

Ottokar Novácek. 2 Koncert Capricer. 1) Præludium. 2) Toccata. 2 Kr.
Spillet af Hr Ferruccio Busoni.

Albert Orth. Skizzer op. 19. 1 Kr.

Joh. Halvorsen. Bojarernes Indtog. Intermezzo. Lettere Udgave v. Franc. Behr. 1 Kr.
Stor Succès i Frankrig, England og Danmark.

Charles Godard. Valse mélancolique, op. 57. 60 Øre.

Rich. Tourbé. Nyeste Klaverstykker. Goldkäferchen 60 Øre. Herz an Herz 60 Øre.

J. G. MALMSJÖ
GÖTEBORG
Etablerad 1843.
Kongl. Hofleverantör.

Nitton **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och **Pianinos**

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord
från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Madame Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.
43 Regeringsgatan 43.
Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Obs. Vacker musik i
Svensk Musiktidnings
Musikalbum X
(Helårsprenumeranternas musikbilaga 1896)

Innehåll: för piano: **G. Hägg:** *Vals-Arabesk,* **Karl Valentin:** *Om Våren,* **A. M. Myrberg:** *Berceuse,* **H. Goetz:** *Andantino* ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange:** *Melankoli;* sång med piano: **Gösta Geijer:** *Harpolekarens sång* ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—e).

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.
Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Lektioner på Dalarö
meddelas äfven denna sommar af undertecknad i
Pianospelning
hos mig eller i elevens hem. Fristående kurs utan behöflig öfverspelning i hemmet meddelas, och påpekas behofvet och lämpligheten af pianolektioner under de långa sommarferierna.

Uti
Botanik med Exkursioner
för växtinsamling meddelar undertecknad en sommarkurs åt skolungdom.
Lista för teckning till lektioner är framlagd i bokhandeln på Dalarö. Anmälning sker ock hos mig derstädes, adress *Nedre Tegnérvägen 6* (mottagning 9—10 f. m.).

Obs! Lektionor i dessa ämnen meddelas äfven å **Saltsjöbaden,** om tillräckligt antal elever der snart anmäler sig. Anteckningslista härtill finnes hos styrman på ångbåten Maria II.
Fr. J. Huss.

Svensk Musiktidning
Pris 5 kr. pr år med musikbilaga; utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.)
Obs. Nr 1—9 innehåller porträtter, jemte biografier, af *Arvid Ödmann, Eva Nansen, Margarethe Petersen, Henri Such, Ambr. Thomas, Teresa Carreno, Hjalmar Frey, Fritz Arlberg, Martin Knutzen, Alma Fohström, Christian Sinding, Mikael Bratbost.*

Musikalier säljas från **10 öre** till högre priser i
Lånbiblioteket
Drottninggatan 81 B.
Obs.! *All ny litteratur finnes att låna. Billiga villkor.*
(S. T. A. 24 159.)

Innehåll: Clara Schumann (med porträtt). — Gamla teaterminnen, af Ludvig Josephson. — Musikbref från Dresden, af G. W. — Den stora sångarfesten i Kristiania. — Musikpressen. — Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Till våra prenumeranter. — Från in- och utlandet. — Annonser.

Stockholm. Kôersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1896.